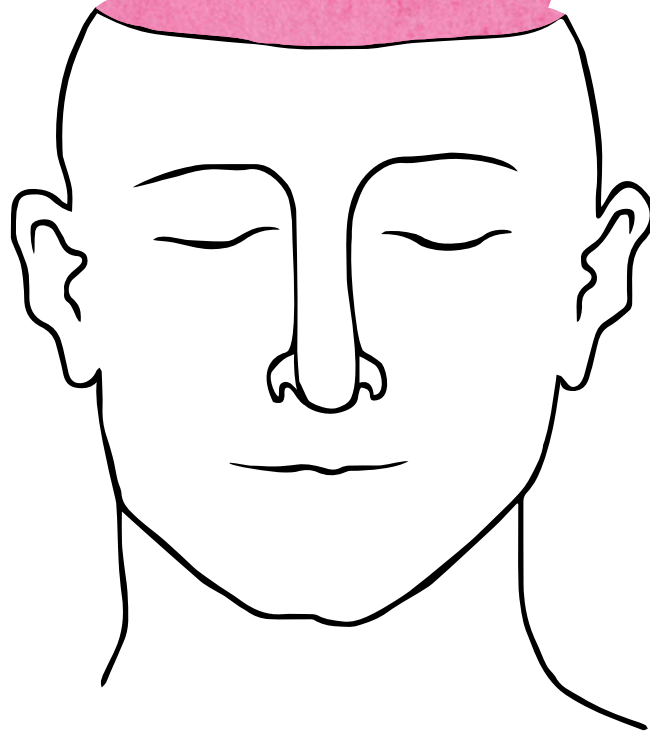

FUNDAMENT

**SAMHÄLLS-
KUNSKAP 8**

Mikael Bruér

Lärohandledning

tukan förlag
läromedel

INNEHÅLL

Läromedlets utgångspunkter	3
Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt	5
Att bedöma i SO-ämnen	7
Övningarnas koppling till centralt innehåll och kunskapskrav	8
Året runt på 25 moment	10

Kapitel 1. Medier, information och kommunikation 13

1. Begrepp i "Medier, information och kommunikation"
2. Hur hänger det samman?
3. Granska förstasidan
4. Nyhetsvärdering
5. Analysera nyheterna
6. Analysera reklam
7. Min källa är bättre än din!
8. Söka och granska

Kapiteltest 1

Kapitel 2: Ideologier och partier 42

9. Begrepp i "Ideologier och partier"
10. Den viktigaste frågan
11. Vilket parti?
12. Begreppskartor om ideologierna
13. Skapa ett eget parti

Kapiteltest 2

Kapitel 3: Olika sätt att styra ett land 62

14. Begrepp i "Olika sätt att styra ett land"
15. Hur styrs olika länder?
16. Det bästa styret

Kapiteltest 3

Kapitel 4: Så styrs Sverige 82

17. Begrepp i "Så styrs Sverige"
18. De svenska grundlagarna
19. Vilket valsysteem?
20. Ett fiktivt valresultat
21. Vem gör vad?
22. Hur var det med kvinnor och män?
23. En dag som finansminister

Kapiteltest 4

Tio tips för bättre studieresultat	126
------------------------------------	-----

Fundament Samhällskunskap 8

Lärohandledning

Copyright © Tukan förlag läromedel

Utgiven av Tukan förlag läromedel 2020

Örlogsvägen 15

426 71 Västra Frölunda

www.tukanlaromedel.se

Redaktionell produktion:

KAP Pernilla Karlsson AB

Formgivning:

Anna Arturén Kinn, Gyllene Snittet
bokformgivning AB

Illustrationer:

Anna Lagerström, Lille fabrik AB

Kartor:

Petter Lönegård, Lönegård & Co

ISBN 978-91-8895-518-0

Läromedlets utgångspunkter

Fundament Samhällskunskap 8 är ett heltäckande basläromedel i samhällskunskap, som riktar sig till årskurs 8 och utgår från att alla elever ska klara kunskapskraven. *Fundament* består därför av en lärobok med fokus på det centrala innehållet och en kompletterande lärarhandledning med övningar, som låter eleverna använda sig av ämnesinnehållet i läroboken och som kopplas till kursplanens förmågor och kunskapskrav.

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar
- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv
- analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller
- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv
- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Utveckla förmågorna, klara kunskapskravet

För att utveckla förmågorna i ämnet samhällskunskap förutsätts eleven göra något mer med det centrala innehåll som hen får del av i läroboken. Språk och lärande är nära kopplade till varandra. Därför behöver eleverna få en språk- och kunskapsutvecklande undervisning. Alla elever gynnas av det, men för vissa elever är det en nödvändighet. Därför finns det språk- och kunskapsutvecklande perspektivet med i hela detta läromedel – från lärobok till lärarhandledning. Alla elever ska ges förutsättningar att utveckla förmågorna och klara kunskapskravet i samhällskunskap med hjälp av det centrala innehållet.

Bokens upplägg och struktur

Elevboken utgör basen för *Fundament Samhällskunskap*. Här finns det ämnesinnehåll eleven behöver för att klara kunskapskravet. Elevboken har fyra huvudkapitel som utgår från det centrala innehållet. Det första kapitlet handlar om medier, deras olika roller, nyheter och nyhetsspridning samt den digitala världen och dess risker och möjligheter. Det andra kapitlet handlar om de politiska ideologierna och partierna samt hur det politiska systemet har utvecklats. Bokens tredje kapitel handlar om hur Sverige styrs. Kapitlet berättar om människors möjligheter att påverka politiska beslut, demokratiska processer och var i det demokratiska systemet olika beslut fattas. Det sista kapitlet handlar om styrelseskick i världen och tar upp likheter och skillnader mellan några olika politiska system.

I elevbokens första kapitel får eleven med sig metoder, arbetssätt och lässtrategier som ska hjälpa hen att förstå och använda sig av lärobokens text. Du som lärare kan alltid backa tillbaka till detta inledande kapitel och välja en lässtrategi eller en metod som ni ska fokusera på tillsammans.

Elevboken är skriven med ett konkret och tydligt språk som förklarar istället för att förenkla. Mellan textens olika stycken finns läsförståelsefrågor som låter eleven stanna upp i läsningen och fundera på vad textstycket handlar om. Läsförståelsefrågorna är av karaktären "på raden" och "mellan rader-

na". De mest centrala begreppen finns markerade och förklarade i marginalen. Samtliga centrala och nya begrepp finns förklarade i en ordlista i slutet av kapitlet.

Varje kapitel i elevboken inleds med förberedande uppgifter som är kopplade till bilder och centrala begrepp. Dessa uppgifter syftar till att aktivera elevens förkunskaper om det kommande kapitlet. På så sätt skapas värdefulla krokar som eleven sedan kan hänga upp ny kunskap på. Finns det flerspråkiga elever i klassrummet kan deras flerspråkighet nyttjas som en resurs i dessa förberedande uppgifter. Låt dem samtala med varandra på sitt starkaste språk och översätta de centrala begreppen till sitt modersmål.

Lärohandledningens upplägg och struktur

Varje kapitel i lärohandledningen är kopplat till motsvarande kapitel i läroboken. Kapitlet inleds med vad eleven ska lära sig samt kopplingen till kursplanens förmågor, kunskapskrav och centrala innehåll. Här får du också en extra "kryddhylla" med tips, idéer, länkar, bra digitalt material att komplettera med eller litteratur för att läsa vidare. Därefter följer språk- och kunskapsutvecklande övningar med tillhörande stödstrukturer och kopieringsunderlag/skrivbara pdf-filer.

I slutet finns ett kapiteltest som du kan använda som prov eller repetitionsmaterial. Kapiteltestet knyter an till de kunskapskrav och förmågor som eleven fått träna på i övningarna. På s. 8 finns därför en tabell som visar vilka kunskapskrav som är kopplade till varje övning.

I lärobokens text får eleven med sig faktakunskaper. Dessa prövas också i läsförståelsefrågorna som finns i läroboken. Övningarna i lärohandledningen ger eleven möjlighet att använda ämnesinnehållet i syfte att utveckla kursplanens förmågor och kunskapskrav.

Till varje övning finns en instruktion till läraren. Här förklaras vilka förmågor som eleverna ska träna. Instruktionen innehåller också förslag på stöttning och stödmallar att ge till eleven. Varje övning är tydligt kopplad till de olika delkapitlen i läroboken, centralt innehåll och kunskapskraven.

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Kraven som ställs i kursplanens beskrivning av förmågor och kunskapskrav förutsätter att eleverna gör något mer med det centrala innehållet. De ska bland annat resonera, analysera, dra slutsatser, argumentera och jämföra. Det räcker inte att de reproducerar fakta för att nå kunskapskraven i samhällskunskap. Språk och lärande är nära kopplade till varandra. Därför behöver eleverna få en språk- och kunskapsutvecklande undervisning. Alla elever gynnas av en sådan undervisning, men för många elever kan det vara absolut nödvändigt för att lyckas nå kunskapskraven.

Det finns ingen vedertagen definition av vad språk- och kunskapsutvecklande undervisning är för något, men forskning inom språk och lärande har identifierat olika framgångsfaktorer för en sådan undervisning.

- *Alignment* innebär att det ska finnas en samstämmighet mellan målen, undervisningen och bedömningsuppgiften. Det måste tydliggöras för eleven vilket målet är, hur vägen mot målet ser ut och hur du som lärare kommer att bedöma elevens kunskapskvalitet. Övningarna i lärarhandledningen är kopplade till kursplanens förmågor och kunskapskrav. I slutet av varje kapitel i lärarhandledningen finns ett test, som också knyter an till de kunskapskrav eleven tränat på i övningarna.
- *Aktivera förkunskaper.* Undervisningen behöver ta sin utgångspunkt i elevens tidigare erfarenheter och kunskaper. När dessa aktiveras får eleven krockar att hänga upp sin nya kunskap på. I läroboken finns förberedande övningar till varje kapitel som ska aktivera elevernas förkunskaper.
- *Höga förväntningar.* I Lgr11 är förväntningarna på eleverna högt ställda. Eleven ska göra något mer med det centrala innehållet och kunna tillämpa faktakunskaperna i resonemang och argumentationer, för att dra slutsatser eller jämföra. Det innebär att hen behöver mötas av en undervisning med högt ställda förväntningar och kognitivt utmanande uppgifter. Övningarna i lärarhandledningen är kognitivt utmanande.
- *Stöttning.* För att eleven ska kunna klara kognitivt utmanande uppgifter behöver hen stöttning längs vägen, inte bara här och nu. Det behövs en mer framåtsyftande stöttning i form av strategier. Istället för att förenkla övningen som vi ger eleven ska vi fundera över vilken stöttning eleven behöver för att klara övningen. I lärarhandledningen finns stödstrukturer till övningarna, i form av skrivmallar, grafiska modeller, begreppslistor, lucktexter, lässtrategier eller olika typer av tankekartor.
- *Språkets betydelse för lärandet.* Lärare behöver bli medvetna om vilka språkliga utmaningar som kan finnas i de texter eleven ska läsa, men också i de texter som eleven själv ska producera. Vi behöver fundera över vilket språk som krävs för att nå förmågor och kunskapskrav inom det område vi arbetar med. I flera övningar till den här lärarhandledningen finns därför begreppslistor som eleven kan använda, men också förslag på sambandsord. Till varje kapitel finns begreppsövningar med de ämnesspecifika begreppen.
- *Interaktion och elevaktivitet.* Eleven behöver ges stort talutrymme och möjlighet till interaktion. Att tala och göra stärker lärandet och kunskapsutvecklingen. Elevens tankeprocesser synliggörs. Därför finns övningar i lärarhandledningen med fokus på interaktion och elevaktivitet.

- *Flerspråkighet som resurs*. Övningarna ger eleven möjlighet att använda sitt starkaste språk för att förstå ämnesinnehållet. Ibland sker ett "korsspråkande", *translanguaging*, där elevens olika språk används samtidigt. När elevens flerspråkighet tillvaratas kan språk- och ämneskunskaper utvecklas parallellt. Om vi nyttjar elevens flerspråkighet kan vi ha fortsatt höga förväntningar, och även andraspråkselever kan arbeta med kognitivt utmanande övningar.

Lästips om språk- och kunskapsutvecklande undervisning:

Att undervisa nyanlända. Metoder, reflektioner & erfarenheter. Kaya 2016.

Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid. Cummins 2017. Läs också på <http://www.thomasandcollier.com/index.html>.

Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet. Skolverket 2012.

Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande. Gibbons 2013.

Språkinriktad undervisning: en handbok. Haje & Meestringa 2014.

Språkutvecklande SO-undervisning: strategier och metoder för högstadiet. Bjerregaard & Kindenberg 2015.

Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet. Gibbons 2013.

Att bedöma i SO-ämnen

Att bedöma elevens prestationer inom ramen för aktuella styrdokument är en utmaning. Inte enbart därför att bedömning i sig är en komplex process, utan också för att samtliga SO-ämnen är omfattande i relation till både det centrala innehållet och kunskapskraven.

Uppgifterna i *Fundament*-serien utgår från det centrala innehållet och kunskapskraven och är uppbyggda utifrån två principer: analytisk och holistisk bedömning.

Analytisk bedömning

Analytisk bedömning innebär att bedömningen är uppdelad i mindre enheter. Varje enskild uppgift bedöms med utgångspunkt i olika *delar av kunskapskravet*. Detta är en metod som lämpar sig väl för bedömning av mindre uppgifter. Varje enskild uppgift är därför markerad med vilka delar av kunskapskravet som uppgiften kan ge belägg för. Varje enskild uppgift ger på så vis information om, eller belägg för, elevens kunskapsnivå.

Holistisk bedömning

Holistisk bedömning innebär att bedömningen riktar sig mot helheten istället för mot en mindre del. Att använda sig av holistisk bedömning lämpar sig bra om läraren ska bedöma ett större arbete eller prestationer över en längre tid. Uppgifterna i *Fundament*-serien understryker vilken förmåga som uppgiften utgår från och kan därför också användas för ett mer långsiktigt arbete och ingå i en större, holistisk bedömning.

Betygsättning

Att bedöma uppgifter är inte samma sak som att sätta betyg. Varje enskild uppgift ger läraren information om elevens kunskaper i relation till kunskapskravet för respektive ämne.

För att kunna sätta ett rättvist betyg är det viktigt att titta på helheten och bedöma elevens kunskaper utifrån samtliga uppgifter som eleven blivit bedömd på, och utifrån samtliga belägg som eleven visat.

I denna process kan de olika uppgifterna fungera som underlag för en större helhetsbedömning. I det sammanhanget är det viktigt att läraren tittar på elevens *samlade* prestation.

Övningarnas koppling till centralt innehåll och kunskapskrav

I tabellen nedan finns respektive övnings koppling till det centrala innehållet och till del av kunskapskrav. De delar av kunskapskraven som avses listas efter tabellen.

Kapitel	Centralt innehåll	Övning	Del av kunskapskrav kopplad till resp. övning							
			1	2	3	4	5	6	7	
Kapitel 1 Medier, information och kommuni- kation	Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer. Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering. Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.	1. Begrepp i "Medier ..."	X							
		2. Hur hänger det samman?	X	X	X					
		3. Granska förstasidan	X							
		4. Nyhetsvärdering	X							
		5. Analysera nyheterna	X	X						X
		6. Analysera reklam	X	X						X
		7. Min källa är bättre än din!								X
		8. Söka och granska								X
		Kapiteltest 1	X	X						
Kapitel 2 Ideologier och partier	Politiska ideologier och hur skiljelinjerna i det svenska partiväsendet har utvecklats.	9. Begrepp i "Ideologier ..."	X							
		10. Den viktigaste frågan				X				
		11. Vilket parti?				X			X	
		12. Begreppskartor om ideologierna	X						X	
		13. Skapa ett eget parti	X	X		X			X	
		Kapiteltest 2	X			X				
Kapitel 3 Olika sätt att styra ett land	Några olika stats- och styrelseskick i världen.	14. Begrepp i "Olika sätt ..."	X							
		15. Hur styrs olika länder?	X					X	X	
		16. Det bästa styret	X					X		
		Kapiteltest 3	X					X		

Kapitel	Centralt innehåll	Övning	Del av kunskapskrav kopplad till resp. övning							
			1	2	3	4	5	6	7	
Kapitel 4 Så styrs Sverige	Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, landsting och kommuner. Var olika beslut fattas och hur de påverkar individer, grupper och samhället i stort. Sveriges grundlagar. Individens och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut.	17. Begrepp i "Så styrs ..."	X							
		18. De svenska grundlagarna	X					X		
		19. Vilket valsysteem?	X			X		X		
		20. Ett fiktivt valresultat	X			X		X		
		21. Vem gör vad?	X					X	X	
		22. Hur var det med kvinnor och män?	X	X	X					
		23. En dag som finansminister	X			X				
		Kapiteltest 4	X					X		

Kunskapskrav 1	Eleven har (...) kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då (...) samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett (...) fungerande sätt.
Kunskapskrav 2	Eleven kan föra (...) resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då (...) samband mellan olika faktorer som har betydelse för individens möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.
Kunskapskrav 3	Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då (...) samband med (...) underbyggda resonemang.
Kunskapskrav 4	Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med (...) resonemang och (...) underbyggda argument och kan då i (...) utsträckning växla mellan olika perspektiv.
Kunskapskrav 5	Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och ger exempel på hur de kränks och främjas i olika delar av världen. Dessutom kan eleven redogöra för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.
Kunskapskrav 6	Eleven har (...) kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra (...) resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter, samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande.
Kunskapskrav 7	Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett (...) fungerande sätt och för (...) underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Året runt på 25 moment

En utmaning för alla som undervisar i SO-ämnena på högstadiet är att få tiden att räcka till. För att underlätta har vi skapat en kapitelstruktur som är tänkt att hjälpa till att hantera undervisningen under året. På de flesta skolor varierar läsåret mellan 36 och 38 veckor, beroende på hur schema läggs och helgdagar är fördelade. Som lärare har man oftast 40–50 minuter i veckan till sitt förfo- gande för ämnet samhällskunskap. I den bästa av världar innebär det att man för hela årskurs 8 har 38 lektioner tillgängliga, även om det ofta blir färre.

Strukturen är uppdelad i 25 olika moment. Varje enskilt moment kan omfatta en eller flera lektioner. Momenten är i första hand uppdelade utifrån hur övningarna och bokens innehåll hänger ihop. Momenten är tänkta att fungera som ett stöd när läraren gör sin planering. De är enbart ett förslag. Läraren avgör naturligtvis själv vilka delar hen vill arbeta med, hur och när. I introduktionen till varje övning står hur lång tid den beräknas ta.

I övningar/kapiteltest finns ibland rader för eleverna att skriva på, men ofta räcker nog inte dessa till. Då kan ni naturligtvis använda anteckningsbok, lösblad osv. Det går förstås också bra att använda dator istället.

Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Moment	Planering och övningar (sidhänvisning till elevboken)
1	<ul style="list-style-type: none">• Förberedande uppgifter, s. 23• Vad är medier? s. 23–25• Övning 1• Mediernas uppgifter i en demokrati, s. 25–26• Fria medier, s. 26–27• Övning 2• Etiska regler för medier, s. 28
2	<ul style="list-style-type: none">• Medier i Sverige, s. 29• Radio och tv, s. 29• Dagstidningar, s. 30• Övriga tidningar och tidskrifter, s. 31• Övning 1
3	<ul style="list-style-type: none">• Media och digitaliseringen, s. 32• Tv och radio, s. 33• Dagstidningar, s. 33• Övning 8• Övning 1
4	<ul style="list-style-type: none">• Du och medierna, s. 34• Unga och sociala medier, s. 34–35• Näthet, s. 35• Unga och källkritik, s. 36• Du är publicist, s. 38• Övning 7• Övning 1

5	<ul style="list-style-type: none"> • Nyheter, s. 39 • Vad är en nyhet?, s. 39 • Övning 3 • Fake news, s. 41 • Nyhetsvärdering, s. 42–43 • Olika nyhetstexter, s. 44 • Övning 4 • Övning 5 • Övning 1
6	<ul style="list-style-type: none"> • Reklam och påverkan, s. 45 • Reklam, s. 45 • Övning 6 • Sponsring och produktplacering, s. 46 • Propaganda, s. 47 • Övning 2 • Lobbying, s. 47 • Algoritmer fångar oss i filterbubblor, s. 47–48 • Övning 1
7	<ul style="list-style-type: none"> • Kapiteltest 1

Kapitel 2. Ideologier och partier

Moment	Planering och övningar (sidhänvisning till elevboken)
8	<ul style="list-style-type: none"> • Förberedande uppgifter, s. 53 • Vad är politik?, s. 55 • Övning 10 • Övning 9
9	<ul style="list-style-type: none"> • Politiska ideologier, s. 57–60 • Övning 12 • Övning 9
10	<ul style="list-style-type: none"> • Politiska partier, s. 61–63 • Övning 11 • Övning 9
11	<ul style="list-style-type: none"> • Olika politiska skalor, s. 64 • Olika typer av partier, s. 65–67 • Övning 13 • Övning 9
12	<ul style="list-style-type: none"> • Kapiteltest 2

Kapitel 3. Olika sätt att styra ett land

Moment	Planering och övningar (sidhänvisning till elevboken)
13	<ul style="list-style-type: none">Förberedande uppgifter, s. 71–72Olika stats- och styrelseskick, s. 73Parlamentarism eller presidentstyre, s. 74–75Övning 14
14	<ul style="list-style-type: none">Enhetsstat eller förbundsstat, s. 76Så styrs några av världens länder, s. 76–79Övning 15Övning 16Övning 14
15	<ul style="list-style-type: none">Kapiteltest 3

Kapitel 4. Så styrs Sverige

Moment	Planering och övningar (sidhänvisning till elevboken)
16	<ul style="list-style-type: none">Förberedande uppgifter, s. 83–85Det svenska statsskicket, s. 85–87Övning 17
17	<ul style="list-style-type: none">Grundlagarna skyddar den svenska demokratin, s. 88–89Övning 18Övning 17
18	<ul style="list-style-type: none">Val i Sverige, s. 89–93Övning 19Övning 17
19	<ul style="list-style-type: none">Regeringsbildning, s. 94–97Vem bestämmer vad i Sverige?, s. 98Övning 20Övning 17
20	<ul style="list-style-type: none">Riksdagen, s. 99–105Övning 22Övning 17
21	<ul style="list-style-type: none">Regeringen, s. 106–107Övning 23
22	<ul style="list-style-type: none">Så styrs en kommun, s. 108–109Så styrs en region, s. 110
23	<ul style="list-style-type: none">EU, s. 111Vad bestämmer EU om?, s. 112Sverige och EU, s. 112–113Från förslag till EU-lag, s. 114–115Övning 21
24	<ul style="list-style-type: none">Hur kan du påverka samhället och de politiska besluten?, s. 116
25	<ul style="list-style-type: none">Kapiteltest 4

Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Lärobokens introduktion till kapitlet

"I det här kapitlet ska du lära dig om mediernas roll och uppgifter i samhället, hur de är uppbyggda och fungerar. Du får läsa om hur den rekordsnabba digitala utvecklingen har påverkat våra medier och förändrat medieanvändningen. Du lever i ett informationssamhälle där du är ständigt uppkopplad mot olika medier. Det ställer höga krav på dig. Du kommer att få lära dig hur du ska förhålla dig på sociala medier, vad du ska tänka på när du publicerar något och hur du kan vara källkritisk i den stora informationsmängden.

Du ska också få veta vad som avgör om något blir en nyhet och hur nyheterna påverkar vår bild av omvärlden. Till sist berättar vi om hur företag, organisationer och myndigheter försöker påverka dig på olika sätt, genom bland annat reklam."

Övningarna kopplas samman med följande förmågor i kursplanen:

- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
- Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv.
- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.
- Söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.

Övningarna kopplas samman med följande centrala innehåll i kursplanen:

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Extra

Mediekompassen från Tidningsutgivarna: <http://www.mediekompass.se/>

Statens medieråd: <https://www.statensmedierad.se/>

Allmänhetens medieombudsman: <https://medieombudsmannen.se/>

Mediasmart från <https://mediasmart.se/arskurs/ak-7-9>

Lättlästa nyheter: <https://8sidor.se/>

Fejkskolan från UR: <https://urplay.se/serie/208635-fejkskolan>

Pressfrihetsindex från Globalis: <https://www.globalis.se/Statistik/Pressfrihet>

Mediafrihet från Freedom House: <https://freedomhouse.org/issues/media-freedom>

Medieetik: <https://tu.se/juridik/pressetik/>

Övningar i kapitlet

1. Begrepp i "Medier, information och kommunikation"
2. Hur hänger det samman?
3. Granska förstasidan
4. Nyhetsvärdering
5. Analysera nyheterna
6. Analysera reklam
7. Min källa är bättre än din!
8. Söka och granska

Kapiteltest 1

1. Begrepp i "Medier, information och kommunikation"

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: begreppsövning

Gruppstorlek: enskilt, i par eller liten grupp

Tid: 15 minuter eller mer

Förmågor som tränas:

- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Läroinstruktion

Den här övningen kan göras för att testa elevernas förkunskaper eller parallellt med arbetsområdets gång för att bearbeta innehållet. Den kan också fungera när kapitlet är slut för att sammanfatta och repetera. Uppgifterna kan antingen genomföras enskilt av eleverna eller i grupp.

Låt eleverna skriva korta förklaringar, det vill säga enstaka ord eller en synonym, i den mindre rutan.

I den större rutan skriver eleverna en utförligare förklaring i en mening där begreppet sätts in i ett sammanhang.

1. Begrepp i "Medier, information och kommunikation"

- Under "Kort förklaring" försöker du skriva en enkel men sammanfattande förklaring, till exempel "Förändring betyder ...".
- Under "Konstruera en förklarande mening med begreppet" skriver du en lite längre förklaring där du sätter in begreppet i ett större sammanhang. Till exempel "Begreppet källa betyder ... och det brukar man använda när ...".

Begrepp	Kort förklaring	Konstruera en förklarande mening med begreppet
Algoritm		
Allmänna handlingar		
Ansvarig utgivare		
Censurera		
Cookie		
Creative commons		
Etablerad		
Fake news		
Filterbubbla		

Begrepp	Kort förklaring	Konstruera en förklarande mening med begreppet
Informations-samhälle		
Journalist		
Kommunikation		
Kvällstidning		
Linjär-tv		
Lobbying		
Löpsedel		
Massmedier		
Meddelarfrihet/ meddelarskydd		
Medie- och presstödet		
Morgontidning		

Begrepp	Kort förklaring	Konstruera en förklarande mening med begreppet
Multimedia		
Notis		
Nyhetsartikel		
Nyhetsbyrå		
Nyhetsvärdering		
Näthat		
Objektiv		
Offentlighets- principen		
On-demand		
Opinion		
Opinionsbildning		

Begrepp	Kort förklaring	Konstruera en förklarande mening med begreppet
Prenumerera		
Pressetik		
Pressfrihet		
Produktplacering		
Propaganda		
Public service		
Reklam		
Reportage		
Reporter		
Rubrik		

2. Hur hänger det samman?

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: begreppsövning, sambandsövning

Gruppstorlek: enskilt, i par eller liten grupp

Tid: 15 minuter eller mer

Förmågor som tränas:

- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.
- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
- Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Läroinstruktion

En viktig del i att bli kunnig i samhällskunskap är att kunna uttrycka sig i resonemangskedjor. Det kan handla om att reflektera över hur individer formas och förändras eller om att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv. För att kunna göra detta krävs träning. I denna övning får eleverna träna på att resonera utifrån delar av kapitel 1.

Eleven får inledningen till en förklaring och ska i punktform fortsätta meningen. Därefter ska eleven utifrån en följdfråga skriva en utvecklande, förklarande, reflekterande fortsättning.

Det finns inget facit till frågorna eftersom det måste vara upp till eleverna själva att göra reflektionen. Övningen fungerar bäst om ni diskuterar elevernas svar i helklass.

Övningen passar både i samband med den inledande delen av kapitlet och mot slutet, när eleverna hunnit ta till sig begrepp som propaganda och påverkan.

2. Hur hänger det samman?

Nedan ser du ett antal meningar. Först ska du lista några exempel. Använd läroboken för att hitta informationen. Sedan ska du fritt föra ett resonemang, komma med en reflektion eller en förklaring utifrån vad du redan skrivit och den text som finns i boken.

1. Massmedier har en mängd olika syften. Det kan till exempel vara ...

-
-
-
-

Detta kan få olika konsekvenser, till exempel ...

2. Fria och självständiga medier är viktiga i en demokrati därför att ...

-
-
-
-

Om medierna inte vore fria skulle det kunna leda till att ...

3. Kvällstidningarna skiljer sig från morgontidningarna genom att ...

-
-
-
-

Därför kan den som bara läser kvällstidningar ...

4. En nyhet är till exempel ...

-
-
-
-

Det är viktigt att kunna skilja nyheter från reklam därför att ...

5. Propaganda är till exempel ...

-
-
-
-

Det är viktigt att kunna skilja nyheter från propaganda därför att ...

3. Granska förstasidan

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: analys och resonemang

Gruppstorlek: enskilt och i grupp

Tid: en vecka + 40 minuter

Förmågor som tränas:

- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Läroinstruktion

I denna övning ska eleven under en veckas tid granska förstasidan på två olika tidningars webbsidor. Eleven tittar på en kvällstidning och en morgontidning samt en alternativ nyhetskälla. Exakt vad som bör ses som alternativ nyhetskälla är upp till varje lärare att avgöra, men här handlar det om att använda bästa tänkbara omdöme. Val av fel nyhetskälla kan påverka elever negativt.

Det fungerar bäst om läraren bestämmer vilka sidor eleven ska titta på. Det är inget problem om flera elever tittar på samma sida. Dels ändrar sig förstanyheten, dels kan eleverna placeras i olika grupper.

För att bli ytterligare ett snäpp mer intressant kan övningen göras vid två tillfällen under dagen. Detta för att understryka att nyhetsrapporteringen idag är snabb och dynamisk. Gör gärna en jämförelse med löpsedlarnas funktion, hur dessa tvärtom är statiska och inte genomgår någon förändring under dagen.

Efter elevernas undersökningsvecka redovisar de i grupper för varandra och diskuterar utifrån uppgifterna. Det går naturligtvis också att följa upp gruppdiskussionen i helklass.

3. Granska förstasidan

Under en veckas tid ska du granska tre nyhetssajter. Du ska följa tre olika sidor. Titta på sidan vid två tillfällen per dag och anteckna vilken nyhet som är nyhetssidans förstanyhet.

	Sida 1:		Sida 2:		Sida 3:	
	Tidpunkt 1	Tidpunkt 2	Tidpunkt 1	Tidpunkt 2	Tidpunkt 1	Tidpunkt 2
Dag 1						
Dag 2						
Dag 3						
Dag 4						
Dag 5						
Dag 6						
Dag 7						

Diskussionsuppgifter:

- Vilken typ av nyheter var vanligast på de olika sidorna?
- Vilka nyheter är samma på de olika sidorna, och vilka skiljer sig åt?
- Skiljer sig förstanyheten åt på andra sätt i de olika medierna? Ordval, färger, bilder eller annat?

4. Nyhetsvärdering

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: analys och resonemang

Gruppstorlek: enskilt eller i par

Tid: 20–40 minuter

Förmågor som tränas:

- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Läroinstruktion

Uppgiften tränar eleverna i att förstå vad som gör en nyhet stor eller inte. Uppgiften utgår ifrån Henk Prakkes modell och några påhittade nyheter. Eleverna ska placera in händelserna i modellen och motivera sin placering.

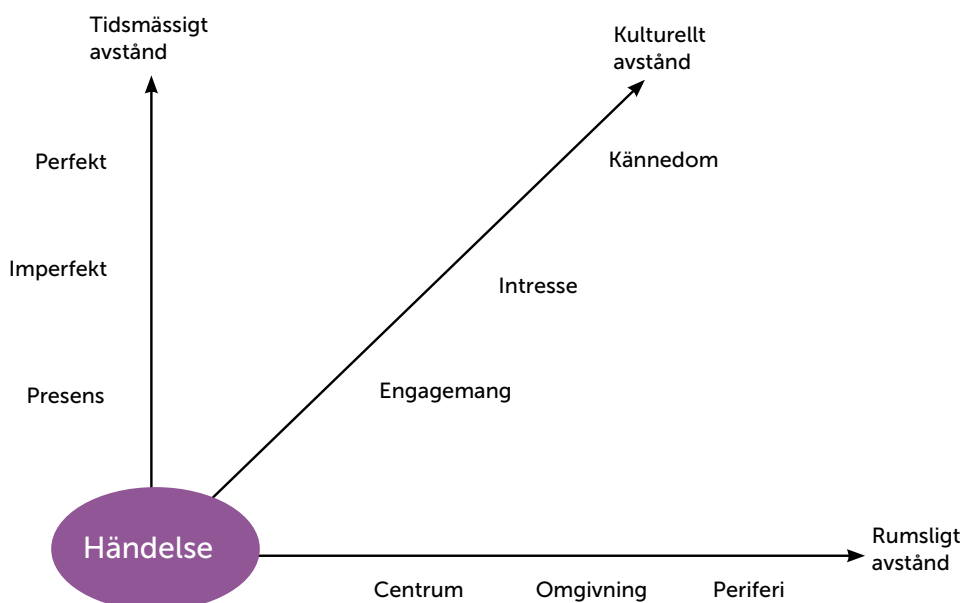
I uppgiftens andra del ska eleven utgå från de två begreppen "normativt perspektiv" och "kommersiellt perspektiv" (se läroboken s. 41) och resonera om en av nyheterna.

För att eleverna ska kunna arbeta med modellen krävs det att eleverna också får en genomgång av den. Det väsentliga i modellen är att det finns tre nivåer i avstånd som avgör huruvida en nyhet värderas som stor eller inte. Varje punkt utgår från händelsen och föreställer en nivå av avstånd:

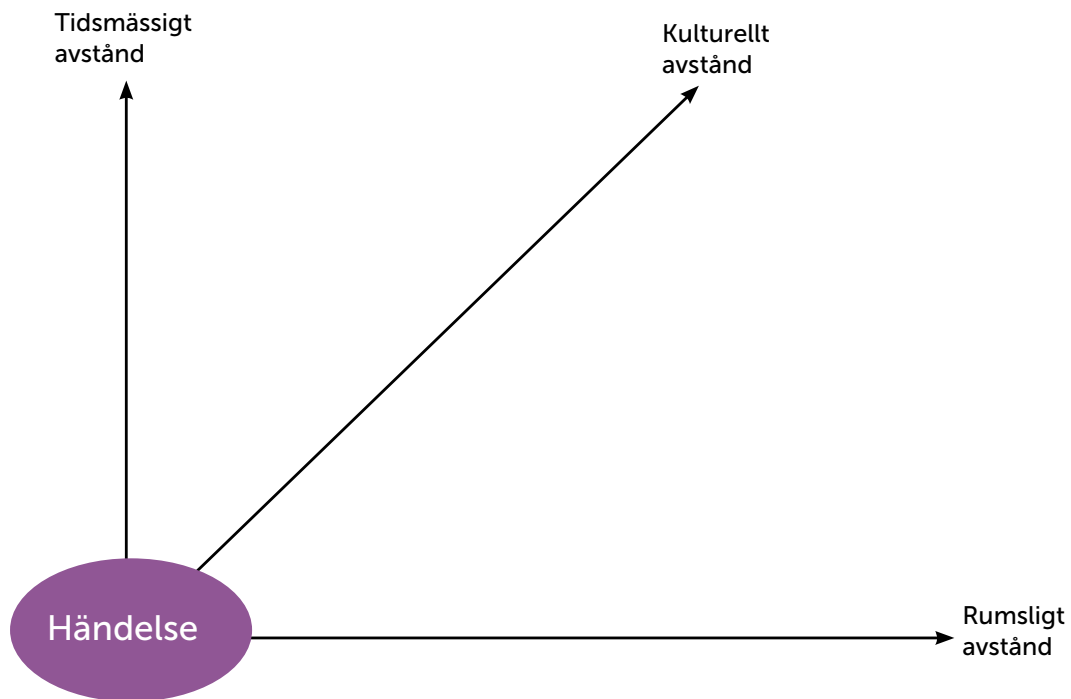
Tid: När en händelse sker. Exempelvis kan en sak i dåtiden vara en stor nyhet om den är tillräckligt kulturellt eller geografiskt kopplad.

Kultur: Ju större kulturella skillnader, desto mindre är sannolikheten för att nyheten väcker uppmärksamhet. Exempelvis är det vanligare att vi får höra om händelser i Frankrike än i Baltikum. Ett annat exempel är att vi får mer rapporter om saker som händer i USA än i Ryssland. Trots att avståndet till Frankrike respektive USA rent geografiskt är stort rapporteras på grund av likheter i kultur.

Geografi: Ju längre ifrån oss, desto svårare att förstå eller desto mindre intressant. En svår bilolycka i den egna hemstaden kan bli en större nyhet än ett självmordsattentat i Irak.

4. Nyhetsvärdering

Nedan har du fem påhittade nyheter. Placera in dem på respektive axel i modellen.

- A. Explosion i Sydney, 400 döda.
- B. Regeringens opinionssiffror sjunker. Regeringen: Vi gör allting rätt!
- C. Kraftverksdamm i Kina rasade. 4 000 döda.
- D. Nya upptäckter om vad som hände under den svenska medeltiden!
- E. Förra årets stora inbrottsvåg i staden fortfarande ouppklarad.

1. Avgör om nyheterna skulle vara stora eller små nyheter. Använd den placering du gjort i modellen. Motivera ditt svar:

Nyhet A:

Nyhet B:

5. Analysera nyheterna

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: analys och resonemang

Gruppstorlek: enskilt eller i par

Tid: 40 minuter

Förmågor som tränas:

- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.
- Söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Läroinstruktion

Uppgiftens syfte är att träna eleverna i att analysera nyheter och att förstå att det existerar skillnader mellan olika nyhetssändningar och rapporter. Eleven ska träna förmågan att reflektera över hur individer kan formas genom hur de upplever och uppfattar omvärlden.

Läraren kan välja vilka nyhetssändningar eleverna ska titta på. En bra utgångspunkt är att minst en ska vara någon av de större sändningarna under kvällen. Den andra sändningen kan vara från en kvällstidning, en kortare nyhetssammanfattning eller en utländsk sändning.

Det är inte nödvändigt att eleverna har arbetat med övningen "4. Nyhetsvärdering" innan, men det är en fördel.

5. Analysera nyheterna

I denna övning är det din uppgift att titta på nyheter med ett kritiskt öga. Du tittar på de nyhets-sändningar som din lärare valt. Därefter besvarar du uppgifterna nedan.

	Sändning 1:	Sändning 2:
Vilken är huvudnyheten?		
Vilka mindre nyheter lyfts fram?		
Vilka delar av världen (länder, städer, kontinenter) rapporteras det från?		
Anges några källor i nyheterna? Vilka?		
Tar någon av sändningarna ställning och försöker skapa opinion?		

6. Analysera reklam

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: analys och resonemang

Gruppstorlek: enskilt eller i par

Tid: 40 minuter

Förmågor som tränas:

- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.
- Söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Läroinstruktion

Uppgiftens syfte är att få eleverna att analysera reklam och förstå dess syfte. Eleven tränar förmågan att reflektera över hur individer kan formas genom påverkan från reklam. Genom att arbeta med reklam kan eleven också kritiskt granska reklam som samhällsföreteelse.

Eleverna väljer själva vilken reklam de vill analysera. De arbetar med frågorna 1–7. Framförallt de två sista, mer utförliga uppgifterna är väsentliga.

Övningen vinner på att bearbetas i helklass.

6. Analysera reklam

Din uppgift är att välja ut reklam som du ska analysera. Du väljer själv vilken reklam och från vilket medium. Du behöver titta på reklamen mer än en gång för att kunna besvara frågorna nedan.

1. Vilken reklam har du tittat på?

2. På vilken kanal/sida har du hittat reklamen?

3. Vilken produkt vill reklamen sälja?

4. Vilken målgrupp försöker reklamen nå? Motivera ditt svar.

5. Använder reklamen något särskilt knep för att nå sin målgrupp? Motivera ditt svar.

7. Min källa är bättre än din!

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: källövning

Gruppstorlek: enskilt, i grupp och helklass

Tid: 40 minuter

Förmågor som tränas:

- Söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Läroinstruktion

Denna övning hänger delvis ihop med "8. Söka och granska", men man behöver inte göra båda.

En del av arbetet med källor på nätet är att känna till att källor kan vara mer eller mindre säkra att använda. För att elever ska kunna vara källkritiska måste de förstå att vissa källor är *mer* värda än andra.

Att veta vilka källor som går att lita på eftersom de är trovärdiga, och varför de är trovärdiga, är vad som kallas för *källtillit*.

1. Formulera en fråga som eleverna ska finna svar på. Välj gärna något som sticker ut.
Skriv på tavlan:
"Var skulle du kunna få svar på /frågan/?
Anteckna de källor du skulle kunna använda."
2. Eleverna får skriva ner de olika källor de kan använda.
3. Skriv elevernas källor på tavlan. Be var och en att under tiden skriva ner alla källor som kommer upp på tavlan men som hen inte hade med på sin lista.
4. När eleverna fått källor från samtliga i klassen, be dem att rangordna källorna utifrån trovärdighet på en skala från 1 till 10 (eller annan siffra, beroende på hur många källor ni har). De ska också motivera sin rangordning.
5. Nu placeras eleverna i mindre grupper. De får jämföra hur de rangordnat och varför de anser att vissa källor är mer trovärdiga.
6. Gör samma sak i helklass. Försök få fram en lista tillsammans i klassen där ni avgör vad som är mest och minst trovärdigt samt vad som skiljer de olika källorna åt.
Här är det viktigt att läraren är aktiv och styr upp om elever får något om bakfoten. Det är bra att trycka lite extra på saker som huruvida källor är sakliga, transparenta med syfte, om källorna har någon koppling, vilka de drivs av etc.
Poängtera gärna att källkritiken blir bättre om man på förhand vet vilka källor man kan gå till och faktiskt litar på redan från början. Då undviker man lättare att gå i fällor.

Extra

Utbildningsradion har gjort en film om olika sorters källor. Den heter "Vilka källor litar du på?" och kan ses här: <https://www.youtube.com/embed/DJHMBnAKDg?feature=oembed&rel=0>

8. Söka och granska

Kapitel i Fundament Samhällskunskap 8: Kapitel 1. Medier, information och kommunikation

Typ av övning: källövning

Gruppstorlek: enskilt eller i par

Tid: 40 minuter eller mer

Förmågor som tränas:

- Söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.

Koppling till centralt innehåll och kunskapskrav: se tabell på s. 8

Lärarinstruktion

En viktig aspekt av att leva i en digital omvärld är att ha förmågan till källkritik. I läroboken finns den källkritiska nyckeln ISKUB. Den är grunden för att eleverna ska kunna arbeta med källor. Men ytterligare kunskaper behövs.

Att lära sig hantera den digitala världen kräver inte bara träning i källkritik utan också i sökkritik. Detta innebär att eleverna inte bara lär sig vara källkritiska mot *innehållet* på en sida utan också mot sidan som sådan. Eleverna behöver träna på att granska olika sökmotorer och värdera webbplatser.

Sam Wineburg vid Stanforduniversitetet har undersökt hur man kan arbeta med sökkritik. I artikeln "Why Students Can't Google Their Way to the Truth" (<https://www.edweek.org/ew/articles/2016/11/02/why-students-cant-google-their-way-to.html>) belyser Wineburg problemen med att enbart arbeta med traditionell källkritik.

I denna uppgift får eleverna träna sig i den metod som ibland kallas för *parallellsökning* eller *lateral källkritik*, men också *sökkritik*.

I "vanlig" källkritik söker man på djupet i källan medan man i lateral källkritik samtidigt arbetar på bredden. Under Utred i ISKUB finns delar som passar in i denna metod. Metoden bygger på att eleven inte bara är källkritisk mot innehållet, utan också letar information om källan i sig, och dessutom försöker hitta material på andra platser.

1. Skriv på tavlan: "Vilka sökmotorer känner du till?"
2. Låt eleverna delta muntligt och anteckna på tavlan. Många elever känner bara till en, på sin höjd två olika sökmotorer, så läraren kan behöva lägga till några.
3. Gå igenom några av de vanligaste sökmotorerna och hur de skiljer sig åt.

Google, Bing och Yahoo är tre stora kommersiella sökmotorer. Samtliga sparar information och säljer riktade annonser av olika slag eller sponsrade länkar.

Duck Duck Go och *Qwant*: Två sökmotorer som istället för att samla in och sälja användardata säljer annonser. Det innebär att de första träffarna den som söker får är annonser. Båda sökmotorerna marknadsför sig med att de respekterar integritet.

Yandex: Världens femte största sökmotor och den största som är inriktad mot ryska språk-området.

Baidu: Den största kinesiska sökmotorn och världens fjärde största sökmotor.

Utöver dessa finns en rad specialsökmotorer för t.ex. vetenskapliga artiklar eller andra branschspecifika områden.

Många tror att sökmotorer ger oss vad vi vill ha, medan det snarare är så att sökmotorena ger oss det de *tror* vi vill ha. Det betyder att saker som pågående virala trender, nätaktivism och liknande påverkar våra sökningar. Allt detta styrs av algoritmer. Det kan vara klokt att nämna detta för eleverna.

4. Dela ut elevuppgiften. Formulera en fråga som eleverna ska hitta svar på. Det får gärna vara något som är lite laddat, då är det större möjlighet att eleverna får fram olika resultat. Uppgiften kan vara krävande för eleverna, då de både ska söka information och tolka den. Det är viktigt att de inte lämnas ensamma utan får hjälp i detta moment. Avsluta med att diskutera elevernas resultat i helklass.

8. Söka och granska

Internet ger oss snabbt tillgång till information från en mängd olika källor, men vi måste själva ta ställning till hur tillförlitlig informationen är. Källkritik är en fråga om hur man värderar källorna.

Din lärare har gett dig en fråga som du ska försöka hitta mer information om i tre olika sökmotorer. För att granska de resultat du hittar kan du använda ISKUB på s. 19 i elevboken.

1. Börja att söka med den sökmotor du brukar använda.

Från vilka sidor/källor kommer de tre första träffarna?

Källa A:

Källa B:

Källa C:

Ger de tre första träffarna samma svar? Om inte, hur skiljer de sig åt?

2. Kan du lita på svaren?

Försök hitta information om de tre källorna som du hämtade information ifrån vid sökningen.

Hur beskrivs källan när du läser om den på andra sidor?

Källa A:

Källa B:

Källa C:

Går källan att lita på? Motivera ditt svar.

Källa A:

Källa B:

Källa C:

3. Upprepa sökningen som du gjorde i fråga 1, men använd två andra sökmotorer.

4. Fundera över vilka källkritiska problem det kan innebära om olika sökmotorer ger olika svar. Ta hjälp av ISKUB på s. 19 i elevboken.

Kapiteltest 1

1. Para ihop rätt begrepp med rätt förklaring.

Begrepp	Förklaring
1. Allmänna handlingar	☐ Att kontrollera vad som får skrivas eller sändas.
2. Opinion	☐ Ett sätt att påverka en persons åsikter.
3. Censurera	☐ Präglas av ett stort utbud och utbyte av information.
4. Filterbubbla	☐ Sänder information till många samtidigt.
5. Informationssamhälle	☐ Används av t.ex. företag för att påverka politiska beslut.
6. Kommunikation	☐ Arbete för att få stöd för sin egen åsikt.
7. Lobbying	☐ Medier som ska verka i allmänhetens tjänst.
8. Massmedier	☐ Rätt att ta del av offentliga handlingar och dokument.
9. Näthat	☐ Rätt att sprida åsikter och information fritt.
10. Meddelarfrihet/ meddelarskydd	☐ Programmering som gör att ditt flöde bara visar sådant som du gillat tidigare.
11. Offentlighetsprincipen	☐ De myndighetsdokument som alla har rätt att ta del av.
12. Opinionsbildning	☐ Betyder överföring av information mellan människor.
13. Propaganda	☐ Olika åsikter inom en eller flera grupper.
14. Pressfrihet	☐ Rätten att lämna uppgifter till medier och vara anonym.
15. Public service	☐ Kränkningar och trakasserier på internet.

2. Välj rätt alternativ.

Vad används algoritmer till?

- Att styra vilket innehåll som ska visas på sociala medier.
- Att spara information om hur du surfar på en sida.
- Att förmedla information via olika kanaler samtidigt.

Vad är medie- och presstöd till för?

- Att tidningar ska få stöd för att inte skriva kränkande innehåll.
- Att främja mångfald av medier och nyhetsförmedling.
- Att välja rätt nyheter.

Vad kallas det när nyheter väljs ut beroende på olika kriterier?

- Nyhetsvärdering.
- Mångfald.
- Löpsedel.

Vad är en kvällstidning?

- En tidning som finansieras genom försäljning av lösnummer.
- En tidning som finansieras genom försäljning av reklam.
- En tidning som finansieras genom försäljning av prenumerationer.

Vad är en morgontidning?

- En tidning som finansieras genom försäljning av lösnummer.
- En tidning som finansieras genom försäljning av reklam.
- En tidning som finansieras genom försäljning av prenumerationer.

Vad kännetecknar fake news?

- Att den som sprider det kan begå brott.
- Att någon medvetet sprider felaktig information.
- Att någon tycker fel saker om nyheter.

3. Vad jobbar en journalist med? Svara med egna ord.

4. Vilka är de tre vanligaste typerna av nyhetstexter och vad kännetecknar dem? Svara med egna ord.
